

Pedagoški programi 2018/2019

Osnovna šola, 3. triada

LOŠKI MUZEJ – STALNE ZBIRKE, ŠKOPARJEVA HIŠA

Voden ogled po stalnih muzejski postavitvi - arheološki, zgodovinski, kulturno-zgodovinski, umetnostni, etnološki in prirodoslovni zbirki muzeja. Vključuje tudi ogled temeljev in grajskega dvižnega mosta v kletnih prostorih gradu ter ogled Škoparjeve hiše v muzeju na prostem na grajskem vrtu. Vodenje je prilagojeno starostni stopnji mladih obiskovalcev, vsebuje pripovedke in legende.

Kulturna dediščina v muzeju mladim obiskovalcem približa nekdanji načina življenja v porečju Selške in Poljanske Sore od prazgodovine dalje. **Arheološka zbirka** prikazuje poselitev loškega ozemlja v arheoloških obdobjih od starejše kamene dobe do leta 973, ko se Škofja Loka prvič omenja. **Zgodovinska zbirka** predstavlja obseg in značaj Loškega zemljiškega gospostva, obsežne gospodarske, upravne, politične in kulturne enote, v obdobju 973-1803 v lasti bavarske škofije Freising, približa nam življenje na srednjeveških gradovih (zbirka Zgornji stolp na Kranclju) in bivalno kulturo srednjeveške Škofje Loke (zbirki Komun in Loška slikana meščanska keramika) ter gospodarski in kulturni pomen mesta v srednjem in novem veku (Cehovska zbirka, *Škofjeloški rokopis* in *Škofjeloški pasijon*, kopije srednjeveških fresk). Sledi **Zbirka o Ivanu in Franji Tavčar** in predstavitev Kalanovega pohištva z Visokega v Poljanski dolini; družina Kalan je pred Tavčarjevima skoraj 250 let gospodarila na Visokem, o tem pripovedujejo tudi štiri muzejske zbirke, ki so od leta 2016 na ogled v obnovljenem Tavčarjevem dvorcu.

Stavbna zgodovina Loškega gradu je v muzeju predstavljena in situ z arhitekturnimi ostanki, odkritimi pri arheoloških izkopavanjih v kletnih prostorih SV grajskega stolpa, kjer je prezentiran nekdanji grajski vhod z mestne strani, temelji starejšega okroglega stolpa, rekonstruiran grajski dvižni most in nekdanji nivo grajskega dvorišča. **Umetnostna zbirka** predstavlja slikarsko dediščin loškega območja: kopije srednje veških fresk, med katerimi je znamenita *Sveta Nedelja* iz Crngroba, dela predstavnikov rodbine Šubic iz Poljan, **Zbirka Ivana Groharja** pa dela impresionista, ki je na prelomu 19. in 20. st. skupaj s tovariši utiral pot slovenski moderni umetnosti.

Muzej se ponaša z **bogato etnološko zbirko**, kjer je predstavljen način življenja v času pred industrializacijo in elektrifikacijo. Izstopa dediščina domačih obrti, nekdanj zelo razvitih na Škofjeloškem: sitarstvo, klekljarstvo, klobučarstvo, glavnikarstvo, platnarstvo, barvarstvo, izdelovanje umetnega cvetja in malega kruhka. **Zbirka novejšje zgodovine** prikazuje razvoj delavskega gibanja po 1. svetovni vojni, dogodke med narodnoosvobodilno vojno v letih 1941-1945 in povojno obnovo ter izgradnjo na Škofjeloškem. Prirodoslovna zbirka predstavlja živalstvo loškega ozemlja, ki se razteza od Sorškega polja z nadmorsko višino 345 m, do vrha Porezna, visokega 1630 m, predstavnike rib, plazilcev, ptičev in sesalcev. **Športna zbirka** predstavlja zgodovino športa na Škofjeloškem.

Ogled muzeja vključuje tudi **Škoparjevo hišo** z zasnovo iz 16. st., ki sodi v tip hiše s črno kuhinjo, in kjer je predstavljena nekdanja bivalna kultura in način življenja kajžarjev in malih kmetov. V avtentičnem okolju muzeja na prostem na grajskem vrtu sta na ogled še obnovljeni mlin in kozolec.

Klasično vodstvo po muzeju

Voden ogled stalnih muzejskih zbirke: arheološke, zgodovinske, kulturno-zgodovinske, umetnostne, etnološke, prirodoslovne in športne zbirke, ter zbirke o Ivanu Groharju in *Škofjeloškem pasijonu*. Vključuje tudi ogled Škoparjeve hiše v muzeju na prostem na

grajskem vrtu. Vodenje je prilagojeno starostni stopnji mladih obiskovalcev, vsebuje pripovedke in legende. Dediščina v muzeju mladim obiskovalcem približa zgodovino srednjeveške Škofje Loke in nekdanji življenje v porečju Selške in Poljanske Sore od prazgodovine dalje.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 75 min + 15 min Škoparjeva hiša

Cena: 3,60 EUR

Voden ogled Škoparjeve hiše

V avtentičnem okolju si otroci ogledajo hišo z zasnovo iz 16. st. ki spada v tip hiše s črno kuhinjo, in gospodarske objekte muzeja na prostem na grajskem vrtu (kozolec, mlin) ter pri tem spoznavajo nekdanjo bivalno kulturo kajžarjev in malih kmetov. Ogled je vključen v vse muzejske programe.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 15 min

Cena: brezplačno – kot dodatek ostalim muzejskim programom

Učna ura iz zgodovine *Loško gospostvo. Gradovi. Mesto, Cehi*

Vsebuje učni list *Loško gospostvo. Gradovi. Mesto. Cehi* in voden ogled ostalih muzejskih zbirk. Odvija se v zgodovinski zbirki, kjer predstavimo nekdanje Loško gospostva (973-1803), srednjeveško kolonizacijo, *Brižinske spomenike*, življenje na gradovih (zbirka Zgornji stolp na Kranclju), nastanek in razvoj srednjeveške Loke, mestno samoupravo ter gospodarski in kulturni pomen mesta v sotočju Selške in Poljanske Sore (cehi, *Škofjeloški rokopis*, *Škofjeloški pasijon*, kopija freske *Sveta Nedelja*).

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 90 min

Cena: 3,60 EUR

Učna ura iz literarne zgodovine dr. *Ivan Tavčar*

Vsebuje učni list *Pisatelj dr. Ivan Tavčar* in voden ogled ostalih muzejskih zbirk. Učenci spoznajo pisatelja, politika in gospodarstvenika Ivana Tavčarja in njegovo soprogo Franjo. Sledi predstavitev Kalanovega pohištva z Visokega v Poljanski dolini, kjer je pred Tavčarjem skoraj 250 let gospodarila na družina Kalan, ki jo pisatelj opisuje v *Visoški kroniki*.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 90 min

Cena: 3,60 EUR

Učna ura *Agatina preizkušnja - Po poti Visoške kronike*

V spremstvu vodiča odkrivajo prizorišča, kjer se je odvijala Tavčarjeva Visoška kronika. V muzeju se seznanijo z življenjem in delom pisatelja in z dediščino visoških Kalanov. Nato sledijo Izidorjevi pripovedi: ogledajo si temelje grajskega stolpa, kjer je bila zaprta Agata, spremljajo njeno pot z gradu v mesto in naprej do sotočja Selške in Poljanske Sore. Spoznavajo simboliko vode in pregovore. Ogledajo si lokacijo kovačnice, kjer se je Izidor izučil za kovača, mestno šolo, ki jo je obiskoval, Kamniti most, ki ga je prečkal lažnivi Marks, ko je bežal iz mesta.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 90 min

Cena: 3,60 EUR

Učna ura iz etnologije

Vsebuje učni list *Križanka 1 in Križanka 2* in voden ogled ostalih muzejskih zbirk. V etnološki zbirki je predstavljen način življenja v mestu in na podeželju pred industrializacijo in elektrifikacijo. Otroci spoznajo nekdanjo bivalno kulturo (črna kuhinja, stavbarstvo), kmečka opravila in kmečko orodje, poleg poljedelstva in živinoreje tudi čebelarstvo. Seznanijo se z dediščino osmih, nekdanj na Loškem zelo razvitih obrti: sitarstvo, klekljarstvo, klobučarstvo, glavnikarstvo, platnarstvo, barvarstvo, izdelovanje umetnega cvetja in malega kruhka.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 90 min

Cena: 3,60 EUR

Učna ura iz arheologije *Poselitev loškega ozemlja*

Vsebuje učni list *Arheologija*. Otroci ob ogledu arheološke zbirke spoznajo arheološke najdbe in življenje v porečju obeh Sor od starejše kamene dobe do leta 973. Učna ura temelji na spoznavanju materialnih ostankov človekovega bivanja in njegove dejavnosti na naših tleh od starejše kamene dobe dalje, ob tem se otroci lahko dotikajo izbranih muzejskih predmetov.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,60 EUR

Učna ura *Pisana Loka v starem mestnem jedru Škofje Loke*

Po ogledu zbirke *Mesto* se učna ura nadaljuje v mestnem jedru, kjer mladi spoznavajo kulturnozgodovinske spomenike srednjeveške Loke, ki je s svojo bogato stavbno dediščino eno najzanimivejših in najbolj ohranjenih srednjeveških mest na Slovenskem. Vsebuje učni list.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,00 EUR

STARO MESTNO JEDRO ŠKOFJE LOKE

Vodstvo po starem mestnem jedru Škofje Loke

Program se odvija v starem mestnem jedru in mlade seznanja s kulturnimi spomeniki Škofje Loke, ki je s svojo bogato stavbno dediščino eno najzanimivejših in najbolj ohranjenih srednjeveških mest na Slovenskem.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 2,00 EUR

DISLOCIRANE ENOTE LM / GFM, Visoko / Crngrob

Voden ogled Tavčarjevega dvorca na Visokem

Voden ogled obnovljenega dvorca, štirih novih zbirk, družinske grobnice in spomenika pisatelju Ivanu Tavčarju, ki je delo akad. kiparja Jakoba Savinška. Domačija je skoraj 250 let pripadala družini Kalan, ki jo pisatelj Tavčar opisuje v *"Visoški kroniki"*. Mladi obiskovalci spoznavajo usodo nekdanjih lastnikov, življenje in delo pisatelja, politika in gospodarstvenika I. Tavčarja in njegove soproge Franje, prosvetne in humanitarne delavke. Poudarek je na povezavi dogajanja v romanu z življenjem na domačiji v teku štirih stoletij.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 30 min

Cena: 2,30 EUR

Vodstvo v romarski cerkvi v Crngrobu

Voden ogled romarske cerkve Marijinega oznanjenja v Crngrobu, ki je eden pomembnejših umetnostnih spomenikov na Slovenskem. Predstavimo tudi pripovedke, povezane z gradnjo cerkve in turškimi vpadi, med drugim pripovedko o ajdovski deklici.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 30 min

Cena: 2,30 EUR

MUZEJSKE DELAVNICE

Mladi obiskovalci v ustvarjalnih delavnicah upodabljajo predmete iz muzejskih zbirk in spoznavajo dediščino tradicionalnih obrti.

Škofjeloški grb

V zgodovinski zbirki spoznajo pripovedko o nastanku škofjeloškega grba in izdelajo njegov mavčni odlitek. Ali pa iz kartona izrežejo ščit in nanj naslikajo svoj grb.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,60 EUR

Pohod Po poti gradov in delavnica Škofjeloški grb

Po ogledu maket dveh škofjeloških gradov preizkusijo, kako deluje grajski dvižni most v muzeju. Povzpnejo se na bližnji na Krancelj do ruševin Zgornjega stolpa, nato sledi vlivanje loškega grba.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,60 EUR

Pohod Po poti gradov in delavnica Obesek z motivom gotske pečnice

Po ogledu maket dveh škofjeloških gradov preizkusijo, kako deluje grajski dvižni most v muzeju. Povzpnejo se na bližnji na Krancelj do ruševin Zgornjega stolpa, nato sledi vlivanje obeska po vzoru gotske pečnice, najdene na Krancelju.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min
Cena: 3,60 EUR

Kaligrafska delavnica

"Škofjeloški rokopis" iz leta 1466 z najstarejšim poimenovanjem mesecev v slovenščini je izhodišče, da s kaligrafsko pisavo izpišejo svoj srednjeveški horoskop.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min
Cena: 3,60 EUR

Tkanje s tkalsko deščico

Ko si ogledajo zbirko o platnarstvu, se preizkusijo v dejavnosti, ki je bila nekdanje zelo razširjena na Škofjeloškem - s tkalsko deščico, s katero so nekoč tkali trakove, stkejo zapestnico.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 90 min
Cena: 3,60 EUR

Poslikajmo panjsko končnico

Po predstavitvi nekdanjih kmečkih opravil, starega kmečkega orodja otroci spoznajo še pomen čebelarstva in poslikane panjske končnice. Sledi barvanje motivov s panjskih končnic, ki so jih spoznali v muzeju.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min
Cena: 3,00 EUR

Cvetje iz papirja

Po ogledu zbirke o umetnem cvetju se preizkusijo v tej dejavnosti, ki je bila nekdanje zelo razširjena.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 75 min
Cena: 3,60 EUR

Prazgodovinska ogrlica

Ko si ogledajo arheološko zbirko, otroci izdelajo ogrlico po vzoru ogrlice iz jame Kevderc na Lubniku.

Primerno za: OŠ 3. triada

Trajanje: 60 min
Cena: 3,60 EUR